

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 84/20
Luksemburgā, 2020. gada 9. jūlijā

Spriedums lietā C-297/19
*Naturschutzbund Deutschland – Landesverband
Schleswig-Holstein e.V./Kreis Nordfriesland*

Publisko tiesību juridiskās personas var būt atbildīgas par kaitējumu videi, kas nodarīts ar darbībām, kuras veiktas, pamatojoties uz likumā noteikto deleģēšanu sabiedrības interesēs, piemēram, ar sūkņu stacijas izmantošanu lauksaimniecības platību nosusināšanai

Laikposmā no 2006. līdz 2009. gadam daļa no Eiderštetes pussalas, kas atrodas Šlēsvigas-Holšteinas [*Schleswig-Holstein*] federālās zemes (Vācija) rietumu daļā, tika klasificēta kā “aizsardzības zona” it īpaši melnā zīriņa, aizsargājama ūdensputna, sastopamības dēļ. Saskaņā ar apsaimniekošanas plānu šīs sugas aizsardzības zona lielākoties tiek apsaimniekota tradicionālā veidā kā plašas zālaugu platības. Lai Eiderštetes pussalu varētu apdzīvot un izmantot lauksaimniecībā, ir jāveic nosusināšana. Lai to darītu, *Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt*, ūdens apsaimniekošanas un lauksaimniecības asociācija, kuras juridiskā forma ir publisko tiesību juridiskā persona, izmanto sūkņu staciju, kas veic nosusināšanu visā aptvertajā teritorijā. Šīs sūkņēšanas darbības, lai samazinātu ūdens līmeni, ir saistītas ar virszemes ūdenstilpju uzturēšanas uzdevumu, kas tai kā sabiedriskais pakalpojums ir uzticēts ar likumu.

Uzskatīdama, ka, izmantojot šo sūkņu staciju, *Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt* ir nodarījusi kaitējumu videi, kas ir nelabvēlīgs melnajam zīriņam, vides aizsardzības apvienība *Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein* iesniedza Ziemeļfrīzlandes apgabalā lūgumu noteikt šī kaitējuma ierobežošanas un atļūdzināšanas pasākumus, kurš tika noraidīts. Lūguma pamatojumam apvienība atsaucās uz Vācijas tiesību aktiem, kas pieņemti, lai transponētu Direktīvu 2004/35 par atbildību vides jomā¹. Šajā direktīvā ir noteikti atbildības vides jomā noteikumi, lai novērstu un atļūdzinātu tostarp kaitējumu videi, kas profesionālās darbības rezultātā nodarīts tostarp Dzīvotņu² un Putnu³ direktīvās paredzētajām sugām un dabiskajiem biotopiem.

Tomēr **Direktīvas 2004/35** I pielikuma trešās daļas otrajā ievilkumā **dalībvalstīm ir ļauts paredzēt īpašniekiem un uzņēmējiem atbrīvojumu no atbildības par kaitējumu, kas, veicot attiecīgās teritorijas “dabisku apsaimniekošanu”, nodarīts aizsargājamajām sugām un dabiskajiem biotopiem. Vācija ir izmantojusi šo iespēju.**

Šajā kontekstā *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija), kurā pārsūdzēts lēmums noraidīt vides aizsardzības apvienības lūgumu, nolēma jautāt Eiropas Savienības Tiesai, vai un ar kādiem apstākļiem tāda darbība kā sūkņu stacijas izmantošana lauksaimniecības platību nosusināšanai var tikt uzskatīta par izrietošu no “teritorijas dabiskas apsaimniekošanas” Direktīvas 2004/35 izpratnē. Turklāt iesniedzējtiesa aicina Tiesu precizēt, vai šāda darbība – tādēļ, ka tā veikta, pamatojoties uz likumā noteikto deleģēšanu sabiedrības interesēs, – var tikt uzskatīta par “profesionālo darbību” Direktīvas 2004/35 izpratnē.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atļūdzināšanu (OV 2004, L 143, 56. lpp.).

² Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV 2010, L 20, 7. lpp.).

Tiesa 2020. gada 9. jūlija spriedumā norādīja, ka **jēdziens “dabiska teritoriju apsaimniekošana” ir jāsaprot tādējādi, ka tas aptver jebkuru pasākumu, kas ļauj labi pārvaldīt vai organizēt teritorijas, kurās ir sastopamas aizsargājamās sugas vai dabiskie biotopi, tostarp atbilstoši pašreiz pieļautajai lauksaimniecības praksei.**

Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka **tādas teritorijas apsaimniekošana, kurā ir sastopamas aizsargājamās sugas un dabiskie biotopi Dzīvotņu un Putnu direktīvu izpratnē, par “dabisku” var tikt uzskatīta tikai tad, ja tā atbilst šajās direktīvās paredzētajiem mērķiem un pienākumiem un tostarp visiem apsaimniekošanas pasākumiem, ko dalībvalstis veikušas, pamatojoties uz minētajām direktīvām, tādiem kā tie, kas ir dokumentēti biotopu uzskaitē un mērķa dokumentos, kuri minēti Direktīvas 2004/35 I pielikuma trešās daļas otrajā ievilkumā.** Šādos apstākļos Tiesa uzskatīja, ka **dabiska teritorijas apsaimniekošana tostarp var iekļaut teritorijā veiktas lauksaimniecības darbības, arī obligātās papildu darbības, tādas kā apūdeņošana un nosusināšana, un tātad – sūkņu stacijas izmantošanu.**

Turklāt Tiesa precizēja, ka tiesa, kas aicināta izvērtēt, vai apsaimniekošanas pasākums ir dabisks, var – gadījumā, ja teritorijas apsaimniekošanas dokumenti neietver pietiekamas norādes, – izvērtēt šos dokumentus, ņemot vērā Dzīvotņu un Putnu direktīvās paredzētos mērķus un pienākumus, kā arī izmantojot valsts tiesību normas, kas pieņemtas, lai transponētu šīs direktīvas, vai, ja tādu nav, izvērtēt to, vai šie dokumenti ir saderīgi ar minēto direktīvu garu un mērķi.

Turklāt Tiesa atgādināja, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/35 I pielikuma trešās daļas otro ievilkumu dabiska teritorijas apsaimniekošana var izrietēt arī no iepriekšējās prakses, ko piekopusi īpašnieki vai uzņēmēji. Tiesa paziņoja, ka šis noteikums attiecas uz apsaimniekošanas pasākumiem, kuri kaitējuma rašanās datumā ir tikuši praktizēti pietiekami ilgu laikposmu un ir vispārpieņemti un pierādīti, lai tiktu uzskatīti par ierastiem attiecīgajā teritorijā, tomēr ar nosacījumu, ka tie neapdraud Dzīvotņu un Putnu direktīvās paredzēto mērķu un pienākumu īstenošanu.

Runājot par jautājumu, vai tāda darbība – ko, pamatojoties uz likumā noteikto deleģēšanu sabiedrības interesēs, veic publisko tiesību juridiskā persona – kā sūkņu stacijas izmantošana lauksaimniecības platību nosusināšanai var būt “profesionālā darbība” Direktīvas 2004/35 izpratnē, Tiesa apstiprināja, ka šis termins aptver visas profesionāli veiktas darbības (pretstatā personīgajām vai mājās veiktām darbībām) neatkarīgi no tā, vai šīm darbībām ir saistība ar tirgu vai konkurences raksturs.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127